

OPTIMIZAREA ACCESULUI LA DOCUMENTELE BIBLIOTECII

IMPROVING ACCESS TO LIBRARY DOCUMENTS

Adella CUCU, *bibliotecar principal*
Ala LÎȘÎL, *bibliotecar principal*

The article is about the Library Collections Communication division, the services for users are reviewed in supporting the study, documentation, reseach processes. International collections are highlighted. Methods and form of collections comminication are mentioned.

Bibliotecile promovează lectura, știința de carte, educația și instruirea. Conform prevederilor IFLA - UNESCO, serviciile bibliotecare și informaționale joacă rolul de poartă deschisă spre cunoștințe și cultură

Astăzi, biblioteca este o structură modernă, capabilă să ofere diverse servicii calitative utilizatorilor, orientată spre valorificarea noilor tehnologii informaționale, spre modernizarea formelor și metodelor de activitate.

Subdiviziunea *Comunicarea Colecțiilor* (reorganizată în 2009) este o structură care oferă utilizatorilor servicii optime de studiu, documentare, cercetare prin intermediul celor 16 puncte de acces public: 4 săli de împrumut și 12 săli de lectură specializate (763 locuri) pe domenii cu terminale OPAC, acces Internet, acces online la cataloagele altor biblioteci, acces la baze de date, expoziții *Achiziții recente și tematice* tradiționale/on-line, consultare CD-uri, DVD-uri. Gama largă de servicii oreliefează dimensiunea valorică a acestei structuri, a activității întregii Biblioteci.

Anual se înregistrează circa 552 532 de intrări, consultate sau împrumutate fiind 1 414 468 de documente. Numai în acest serviciu la dispoziția utilizatorilor este o colecție de peste 468 545 exemplare.

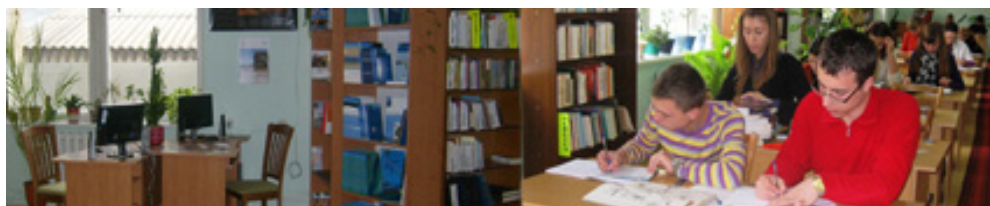
Începînd cu 2006, în scopul asigurării accesului direct la informație, „promovării circulației libere a informației” (IFLA) are loc revenirea la metoda progresistă de acces liber la raft în sălile de lectură, un sistem ce favorizează posibilitatea cunoașterii diversității fondului de publicații și contribuie la formarea imaginii bibliotecii ca spațiu al exprimării libere. Accesul liber la raft impune utilizarea obligatoare a indicatoarelor de raft și de poliță, care servesc drept mijloace de orientare pentru utilizator, documentele fiind așezate pe raft în funcție

de clasificarea sistematico-alfabetică.

Asigurarea accesului direct la publicațiile tradiționale, cărțile rămânând cea mai importantă parte a colecțiilor, este completată de serviciile electronice cu acces la infrastructura electronică națională (*Legislația Republicii Moldova*), și globală (baze de date: Lexis - Nexis, EBSCO, HeinOnline, Research Starters Business), catalogul on-line, Biblioteca Digitală - <http://libruniv.usb.md>, resurse web pe domenii de profil (selectate de bibliotecari și expuse la îndemâna utilizatorilor în sălile de lectură. Fiecare sală de lectură dispune de un post de lucru la catalogul electronic pentru utilizatori, un post de lucru pentru bibliotecarul-consultant care acordă servicii de consiliere utilizatorilor în căutarea rapidă a informației solicitate. Bibliotecarul îndeplinește funcția de intermediar dintre informație și utilizator (bibliotecar – informație – utilizator sau bibliotecar – document – utilizator). Succesul este asigurat de abilitățile bibliotecarilor, de competența lor profesională.

În sala de lectură nr. 1 *Științe socioumanistice și economice* utilizatorii, care studiază filosofia, sociologia, economia, dreptul, contabilitatea, managementul, geografia, istoria, beneficiază de o colecție de peste 13 mii cărți și de 16 mii exemplare de publicații în serie, de bazele de date „MoldLex”, EBSCO. Pe lângă colecțiile uzuale, toți au acces liber la colecțiile internaționale, integrate în

biblioteca. Astfel, în 2007, odată cu inaugurarea Punctului de Informare al Biroului Consiliului Europei în Republica Moldova, colecția totală a sălii s-a completat cu 400 de documente, precum și cu acces la bazele de date ale Consiliului Europei (<http://www.bice.md/>). Tot aici (sala de lectură nr. 1), în scopul extinderii accesului la informație, începând cu 2008, este găzduită colecția Băncii Mondiale în limbile română, rusă și engleză în peste 400 de exemplare. World Bank e-Library Biblioteca electronică a Băncii Mondiale propune accesul on-line la 4500 de publicații (<http://www.worldbank.org/elibrary>). Diversitatea colecției servește drept bază documentară pentru cercetările licențiaților și masteranzilor în domeniu.

Odată cu inaugurarea Punctului de Informare NATO la 11 martie 2010, colecția sălii de lectură nr. 1 s-a completat cu 62 documente: noi dicționare, cărți, broșuri, materiale promoționale din domeniul relații Internaționale în limbile română, rusă, franceză și engleză.

Utilizatorii, vorbitorii de limbă lituaniană, engleză și rusă, pot consulta documente din diferite domenii din colecția „Lituania”, deschisă la 11 martie 2010 cu

susținerea Ambasadei Lituaniei.

Din 2009, în sala de lectură nr. 2 Științe Filologice, s-a deschis Fondul de carte al Institutului Cultural Român, care reprezintă un canal de comunicare între publicul străin și produsele culturale românești. Colecția Institutului Cultural Român a sporit numărul de documente a sălii cu 268 unități în 151 de titluri. În prezent, sala de lectură Științe Filologice oferă utilizatorilor 11 171 documente din peste 18 colecții ale editurilor: Cartier, ARC, Litera, Știința, Prut Internațional, Humanitas, Aula, Paralela 45, Polirom și 150 titluri de publicații în serie în 7 589 de exemplare.

Accesul liber la raft în sala de lectură nr. 3 Științe psihopedagogice și reale oferă utilizatorilor o colecție de 16 mii de cărți și 11 mii de exemplare de publicații în serie în 126 de titluri. Începînd cu 2007, Colecția AGEPI completează numărul de documente al sălii cu 69 de cărți și 16 CD-uri, care pot fi consultate în Mediatecă, și 5 titluri de seriale. Documentele disponibile sînt în limbile română, rusă și engleză. Pe lângă colecția AGEPI utilizatorii pot consulta baza de date AGORA și EBSCO.

Sala de lectură nr. 4 *Documente în limbi străine* pune la dispoziția utilizatorilor o colecție de 19 686 de documente: cărți - 6 720 exemplare, publicații în serie - 13 281 exemplare în 622 titluri, publicații din toate domeniile în 42 de limbi ale lumii.

Colecția WILHELMI, inițiată încă în 2002 de dr Thomas Wilhelmi, Basel / Heidelberg (Elveția), poate fi consultată în sala de lectură nr. 4, ea numărînd 1 758 de documente (cărți, AV, electronice) în germană și franceză. Această colecție constituie, neîndoielnic, un suport științific valoros pentru procesul de instruire și cercetare științifică universitară.

Pe lângă colecția principală, sala este deținătoare a colecției de carte originală germană de la Institutul *Goethe* București, inaugurată în 2003, numără 160 de titluri aflate în acces liber.

Colecția *JDP* constituie 21% din toate titlurile de reviste în limbile străine – o colecție de publicații în serie în limba engleză, intrate pe parcursul a 14 ani în baza proiectului *JDP* (SUA). Astăzi colecția se constituie din 3 524 exemplare în 120 de titluri.

Utilizatorii au acces la baze de date on-line, baza de date EBSCO, baza de date locală *SumarScanat*, Internet, disponibile fiind 5 computere, o imprimantă și câteva scanere.

O colecție de 123 572 mii de documente poate fi împrumutată la domiciliu de utilizatorii care însușesc limbile străine de la sala de împrumut nr. 4 oficiul *Limbi și Literaturi străine*. Colaboratorii participă la *extinderea bazei de date locale prin retroconversia catalogului tradițional, care face posibilă lărgirea diapazonului informației căutate de utilizatorii-cercetători*.

Sala de lectură nr. 5, *Oficiul Documente Muzicale* oferă acces la 1 040 de discuri de vinil, 195 CD-uri, 5 DVD-uri, 281 de audio casete, materiale AV, publicații în serie 2 603 exemplare (*Arta și educație artistică, Arta, Univers muzical, Muzica, Музыкальная жизнь, Искусство в школе*), audiții, vizionări individuale și în grup, efectuate cu un echipament tehnic adecvat, interpretări la pian, condiții pentru procesare texte în Word, expoziții – vernisaje ale elevilor Liceului de Arte „Amadeus”, care cultivă și dezvoltă sentimentul frumosului, contribuie la educarea spiritual-estetică a elevului/studentului. La fel, este disponibilă baza de date **Lucrări Muzicale în MP3** (lansată în 2005) - o bază de date autonomă care conține circa 195 CD-uri (1 486 de titluri), 80 de discuri de vinil, care pot fi audiate de la toate PC înzestrate cu căști.

Înregistrările muzicale *Muzică de pe discuri de vinil în format MP3* au suportat o purificare acustică, astfel, că ne putem întoarce, pe această cale, în anii 60-80 ai secolului trecut.

Doritorii pot consulta această bază în memoria calculatorului, cu posibilități de audiție directă ori copiere pe CD, acumulând informații despre muzicieni, compozitori, interpreți naționali și universali, diverse genuri muzicale, având posibilitate să cunoască istoria, cultura, obiceiurile, istoria muzicii, precum și creația lui M. Eminescu, V. Alecsandri, M. Sadoveanu, A. Blandiana, I. L. Caragiale, I. Creangă, J. Verne, Frații Grimm.

Căutarea se efectuează după: cuvinte-cheie, compozitor, titlul lucrării, numărul inventar. Copierea este efectuată de către tehnicienii din Serviciul Informatizare și lucrătorii Oficiului Documente Muzicale.

Utilizatorii, care studiază muzica, pot împrumuta circa 57851 de documente (monografii, cursuri universitare, manuale, culegeri, metodici de predare a muzicii, metodici de dirijat coral, metodica instrumentului, partituri corale, romanțe, arii, lucrări instrumentale, partituri de opere și operete) la sala de împrumut nr. 3 a oficiului *Documente muzicale*.

În fiecare sală de lectură, pe lângă colecția de carte destinată accesului direct al utilizatorului, în scopul protecției documentelor rare, a fost creată o colecție aparte, de care utilizatorii beneficiază în mod indirect, prin intermediul bibliotecarului, consultă lucrări care fac parte din patrimoniul cultural național, lucrări de referință, publicații de specialitate, cea mai mare parte a periodicelor românești și străine, cu apariții încă din anii 2000, alături de cele mai noi numere ale revistelor de profil din țară și străinătate. Tot aici, se pot consulta la cerere publicații inclusiv tezele de master/licență, păstrate în Serviciul Organizarea / Conservarea Colecțiilor.

Documentele bibliotecii în mai multe exemplare sînt localizate în sălile de împrumut specializate și pot fi împrumutate la domiciliu - o prioritate pentru utilizator. Astfel, sala de împrumut nr. 1 *Literatură științifică /beletristică* oferă pentru consultare/împrumut 49 815 documente pe diverse domenii: dicționare enciclopedice, explicative, tematice, bilingve; opere și critici literare în limbile română, rusă, ucraineană, precum și o colecție de publicații în serie de circa 6 mii de exemplare.

Un beneficiu pentru utilizatori este organizarea accesului liber la raft de unde documentele pot fi consultate / împrumutate la domiciliu. În acces liber sînt expuse 7 441 de volume (1193 – cărți, 6248 – publicații în serie), care constituie 15 % din colecția totală a împrumutului. Utilizatorii au acces la cărți de beletristică structurate pe diverse genuri: istorie, aventuri, detectiv, fantastică, romane de dragoste în limbile română și rusă. Un loc deosebit (la accesul liber la raft) îl ocupă producția editurilor *Polirom* și *Humanitas*, precum și publicațiile în serie (Contabilitate și audit, Convorbiri literare, Lettre Internationales, Moldova, Profit, Semn, Viața ta etc.

Editura Polirom (www.polirom.ro) conține 39 de domenii editoriale, peste 60 de serii și colecții (Proză XXI Fiction LTD, Clasicii universali).

Editura Humanitas (www.humanitas.ro) editează peste 370 de titluri pe an, 68 de colecții, 45 de serii (Râsul lumii, Raftul Denisei, Cartea de pe noptieră, Cocktail).

Mai multe materiale didactice și metodice (curriculum, compendii) pe diverse domenii în limbile română, rusă, ucraineană oferă utilizatorilor sala de împrumut nr. 2 *Materiale didactice/metodice*, punîndu-le la dispoziție 146 622 de exemplare. La fiecare început de an de studiu, sînt pregătite seturi de literatură metodică, didactică pentru studenții anului I, elevii Colegiului Pedagogic „Ion Creangă” și Liceului Teoretic „Ion Creangă” în baza listelor grupelor academice, prezentate de diriginți, șefi de grupe.

O formă eficientă de comunicare a colecțiilor este și organizarea expozițiilor tematice: „Bacalaureat”, „Dezvoltarea competențelor pedagogice” (cătore practica pedagogică a studenților). În fiecare an, aceste expoziții sînt cu succes consultate/împrumutate de către utilizatorii bibliotecii.

Valorificarea colecțiilor are loc și prin organizarea expozițiilor *Achiziții recente / tematice*. Anual bibliotecarii organizează peste 300 de expoziții tematice.

În scopul optimizării accesului la informație au fost elaborate programe de cercetare a necesităților de informare și instruire a utilizatorilor bibliotecii (sondaje, anchete tematice, observații, interviuri, statistici, feed-back); regulamente și ghiduri specifice activităților de comunicare și împrumut, pliante și alte materiale promoționale; trebuie menționate, de asemenea, implicațiile bibliotecarilor în realizarea Programului Noul utilizator, Zilelor Bibliotecii la Facultăți, Culturii informaționale a utilizatorului, publicarea articolelor în revista de biblioteconomie și știința informării **Confluente bibliologice** .

De curând, utilizatorii bibliotecii, precum și toți vizitatorii virtuali care nu au posibilitate să vină la bibliotecă, pot consulta on-line expoziții tematice, plasate pe pagina web a bibliotecii (www.libruniv.usb.md). Tot aici, pe lângă expozițiile tematice, sînt expuse *Achizițiile recente*; *Publicațiile profesorilor*, buletinele informative *Achiziții noi* în colecția Bibliotecii; Publicații periodice abonate; *Pagina utilizatorului: Întrebă bibliotecarul*; *Propuneri pentru achiziție* etc.. Zilnic, crește numărul vizitatorilor bibliotecii din cele mai diverse țări ale lumii.

Datorită colecției de carte, accesului liber la raft și a surselor de informație, dotărilor tehnice de care dispune, precum și confortului din sălile de lectură, Mediatecă, „BȘU poate fi considerată o bibliotecă de valoare standardelor occidentale”. Fiindcă trăim într-o civilizație dinamică, trebuie să ne adaptăm rapid la situații noi, să asimilăm noi cunoștințe. Schimbările în societatea biblioteconomică (trecerea la noi tehnologii informaționale) contribuie la modernizarea bibliotecii și la asigurarea formelor și metodelor de informare. Bibliotecile universitare oferă accesul nelimitat la resursele informaționale, promovînd valorile naționale și universale pentru întreaga societate, iar misiunea forte a bibliotecarului este să contribuie la educația unui specialist bun.

Referințe bibliografice:

1. **Biblioteca Științifică. Raport de activitate 2009**. Coord. E. Harconița. Bălți, 2010. 119 p.
2. **IFLA pentru susținerea dezvoltării**. [on-line] [citat 03.12. 2011]. Disponibil pe Internet: <www.abrm.md/files/doc_05.pdf>
3. **Târziman, E.** Utilizatorii și libertatea de acces la informații – componenta motivațională a Societății Informaționale. În: *Biblioteca*, 1998, nr. 11, p. 332-334.
4. www.libruniv.usb.md
5. www.bibnat.ro